

Täysistunto

Tiistai 14.4.2026 klo 14.00—19.18

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 2/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 2/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.22 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa Suomen kykyä toimia nopeasti ja tehokkaasti tilanteissa, joissa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon voimavarat joutuvat äkillisesti koetukselle. Esityksessä muutetaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilölakeja siten, että kansainvälisen avun vastaanottaminen mahdollistuu selkeästi ja ilman viiveitä silloin, kun Suomi sitä eniten tarvitsee. Muutoksen myötä ulkomaiset säännellyissä terveydenhuollon tehtävissä toimivat ammattilaiset voisivat työskennellä Suomessa kansainvälisen avun osana ilman erillisiä suomalaisia lupamenettelyjä niissä tilanteissa, joissa apua on pyydetty valtioneuvoston tai tasavallan presidentin toimesta. Samalla tehdään tekniset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakeihin, jotta ne vastaavat uudistuvaa valtion aluehallintorakennetta ja uuden Lupa- ja valvontaviraston perustamista. Näitä muutoksia myös sosiaali- ja terveysvaliokunta tarkensi käsittelyssään.

Arvoisa puhemies! Näillä muutoksilla on yksi selkeä tavoite: se on varmistaa, että Suomi pystyy saamaan ja antamaan kansainvälistä apua silloin, kun kyse on kiireellisistä, ihmishenkiä koskevista tilanteista. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista riittävän nopeaa reagointia. Lupaprosessit tai hallinnolliset esteet eivät saa olla syynä avun viivästymiseen suuronnettomuudessa, pandemiatilanteessa tai kriisissä, jossa terveydenhuollon kotimainen kantokyky on koetuksella.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys liittyy suoraan Suomen kokonaisturvallisuuteen. Sotejärjestelmä on osa yhteiskunnan kriittisiä palveluita. Kun avun vastaanottamista helpotetaan, vahvistamme koko järjestelmämme iskunkestävyyttä. Tämä on osa suurempaa kokonaisuutta, jossa Suomi rakentaa varautumistaan yhdessä kumppanimaiden kanssa. On tärkeää, ettei meidän tarvitse poikkeusoloissa keksiä hätäisiä väliaikaisia ratkaisuja, vaan valmiudet ovat kunnossa jo ennakolta. Tämä vahvistaa myös kansalaistemme luottamusta ja sitoutumista yhteistoimintaan, kun keskeiset ratkaisut ja toimintamallit ovat tiedossa etukäteen. Esityksessä ei rakenneta rinnakkaista järjestelmää eikä luovuta suomalaisen sään-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2026 vp

telyn korkeista vaatimuksista. Kyse on hallitusta, tarkkaan rajatusta toimivallasta, joka tulee käyttöön vain kansainvälisen avun yhteydessä silloin, kun Suomi sitä eniten tarvitsee.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä vahvistetaan Suomen kykyä huolehtia omasta väestöstään ja turvata sotepalvelut myös poikkeusolojen keskellä. Se on vastuullinen ja realistinen askel kohti vahvempaa kansallista varautumista. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

18.26 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Suomen varautuminen kriiseihin mitataan siinä, miten yhteiskunnan keskeiset toiminnot kestävät häiriötilanteet. Terveystieteiden huolto on tässä aivan keskiössä. Lopulta ratkaisevaa on se, miten järjestelmä toimii silloin, kun yhteiskuntamme ilmapiiri muuttuu nopeasti ja vakavasti. Tänään käsitellyssä oleva sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö koskee hallituksen esitystä, jossa muutetaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä koskevaa lainsäädäntöä. Esityksen keskeinen sisältö on se, että Suomeen voidaan kriisitilanteessa ottaa vastaan kansainvälistä apua siten, että ulkomaiset terveydenhuollon ammattilaiset voivat toimia täällä poiketen normaaleista lupa- ja rekisteröintivaatimuksista.

Arvoisa puhemies! Nykytilanteessa lainsäädäntö on rakennettu normaalioloja varten. Se on perusteltua potilasturvallisuuden kannalta, mutta sama järjestelmä ei sellaisenaan soveltu tilanteisiin, joissa apua tarvitaan nopeasti ja laajasti. Kuten valiokuntakin toteaa, normaalioloihin luotu lupa- ja valvontajärjestelmä ei ole tarkoituksenmukainen kriisitilanteissa, joissa kansainvälisen avun vastaanottaminen on välttämätöntä. Tässä esityksessä tehdään selkeä ratkaisu: kriisitilanteessa voidaan poiketa normaalista sääntelystä, jotta apu saadaan käyttöön nopeasti. Kyse ei ole siitä, että vaatimuksia kevennettäisiin pysyvästi, vaan siitä, että poikkeuksellisissa tilanteissa toimitaan poikkeuksellisella tavalla. Tämä on tärkeä muutos, mutta samalla on syytä katsoa kokonaisuutta hieman laajemminkin. Jos Suomeen kohdistuu vakava kriisi, oli kyse sitten suuronnettomuudesta, laajasta häiriötilanteesta tai pahimmillaan sotatilanteesta, terveydenhuollon kuormitus kasvaa nopeasti. Silloin ei riitä, että järjestelmä toimii juuri ja juuri kuten normaalioloissa, vaan sen on kestävä merkittävästi suurempi paine. Tällaisessa tilanteessa kansainvälisen avun merkitys korostuu. On meidän etumme, että apu voidaan ottaa vastaan nopeasti ja ilman turhia esteitä, mutta yhtä tärkeää on se, että meillä on valmius myös itse integroida tämä apu osaksi omaa järjestelmäämme niin, että kokonaisuus toimii.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta kannattaa esitystä ja pitää sitä perusteltuna. Kuten valiokuntakin toteaa, normaalioloihin rakennettu tiukka lupa- ja valvontajärjestelmä ei sellaisenaan sovellu kriisitilanteisiin, joissa apua tarvitaan nopeasti ja laajasti. Lainsäädäntö toimii hyvin silloin, kun olosuhteet ovat vakaat. Mutta juuri kriisejä ajatellen meidän on varmistuttava siitä, että järjestelmä ei hidasta avun saamista silloin, kun jokainen hetki on ratkaiseva. Kun katsomme kokonaisuutta, on selvää, että terveydenhuolto on yksi yhteiskunnan kriittisimmistä toiminnoista kriisitilanteessa. Siksi on välttämätöntä, että sen toimintaedellytykset turvataan myös poikkeuksellisissa oloissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, poissa. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2026 vp

18.30 **Juho Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on, että helpotetaan kansainvälisen avun vastaanottamista kriisi- ja häiriötilanteissa mahdollistamalla ulkomaisten terveydenhuollon ammattilaisten eli todellisten kansainvälisten moniosajien työskentely Suomessa ilman kansallisia ammatinharjoittamislupia, rekisteröintiä tai muutakaan viranomaisvalvontaa. Muutos, kuten tässä ollaan tänään jo mooneen kertaan kuultu, koskee tilanteita, joissa Suomi on virallisesti ihan itse pyytänyt apua EU:lta, liittolaisilta tai kansainvälisiltä järjestöiltä. Samalla tehdään valtion aluehallinnon uudistuksen edellyttämät tekniset muutokset. Tässä on tavoitteena siis nopeuttaa avunsaantia poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriöissä, joissa potilasturvallisuus ja terveydenhuollon toimintakyky turvataan silloin, kun kotimaiset resurssit eivät riitä. Tämän lain on tarkoitus tulla voimaan 1. päivänä maaliskuuta 2026.

Perussuomalaiset on aina sitoutunut varautumisen ja kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen, ja byrokratia ei saa hidastaa elintärkeää apua. Terveydenhuollon rooli osana puolustuskykyä on, kuten kaikki ymmärtävät, hyvinkin keskeinen. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

18.32 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Tämän esityksen keskiössä on varautuminen sellaisiin tilanteisiin, joita emme toivo koskaan tapahtuvan. Vaikka Suomen turvallisuustilanne on tällä hetkellä tasainen, emme voi koskaan luottaa siihen, että tilanne tulisi olemaan sama myös tulevaisuudessa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on osoittanut konkreettisesti sen, että kriisit voivat syntyä hyvinkin nopeasti ja kriiseillä on omat vaikutuksensa myös lähialueisiin. Ukrainan sodan lisäksi olemme joutuneet seuraamaan viime aikoina maailmantilanteita, joissa eri maat ovat joutuneet sodan keskelle. Siksi myös Suomen täytyy pystyä reagoimaan nopeasti silloin, jos ja kun maassamme vallitsee poikkeustila tai kriisi. Iso osa tätä varautumista on kyky ottaa vastaan kansainvälistä apua silloin, kun omat resurssimme eivät riitä kaikkeen.

Arvoisa puhemies! Nykyinen lainsäädäntö ei vastaa tämänkaltaisiin tilanteisiin tarpeeksi hyvin. Tällä hetkellä ulkomaisten terveydenhuollon ammattilaisten tulisi täyttää kaikki kansalliset lupa-, rekisteröinti- ja kielitaitovaatimukset, vaikka apua tarvittaisiin välittömästi. Kriisitalanteessa meillä ei voi olla tällaista byrokratiaa, joka voi pahimmillaan viivästyttää elintärkeää apua ja vaarantaa potilasturvallisuuden. Tässä esityksessä terveydenhuollon ammattihenkilölakia muutettaisiin siten, että se mahdollistaisi kansainvälisen avun vastaanottamisen nopeasti silloin, kun sille on tarve. Eli kun Suomi olisi virallisesti pyytänyt apua esimerkiksi EU:lta, liittolaisilta tai kansainvälisiltä järjestöiltä, ulkomaiset terveydenhuollon ammattilaiset voisivat toimia Suomessa ilman normaaleja, hitaita lupamenettelyjä. Tämä koskisi nimenomaan tilapäisiä poikkeuksia, joihin sisältyvät vakavat kriisi- ja häiriötilanteet. Normaalioloissa säilyisi edelleen tiukka lupa- ja valvontajärjestelmä.

Arvoisa puhemies! On selvää, että byrokratia ei saa estää tai hidastaa avun saamista silloin, kun sitä täällä eniten tarvitaan. Terveydenhuolto on olennainen osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja myös huoltovarmuutta. Siksi meidän täytyy varmistaa, että Suomi pystyy toimimaan nopeasti ja tehokkaasti niissä tilanteissa, joissa tarvitsemme kansainvälistä apua. Oli kyseessä sitten luonnonkatastrofit, suuronnettomuudet tai muut laajat turvallisuuskriisit, meidän on ennakoitava ja oltava valmiita nyt eikä pohdittava näitä asioita vasta kriisin äärellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 35/2026 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 174/2025 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.